

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A

Anul școlar 2019 – 2020

Probă scrisă

Limba și literatura română

Varianta 5

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de două ore.

SUBIECTUL I

40 de puncte

Citește următorul text:

Când mama a fost încredințată că băiatul doarme, coborî încet din pat și (în vârful picioarelor) ieși afară din odaie. Ușa o închise cu multă grijă, ca nu cumva cu scârțâitul ei să-l trezească. Dar în după-amiaza aceea de vară căldura era atât de puternică, încât somnul băiatului era firav, și acesta se trezi.

În odaie era întuneric, ferestrele erau acoperite cu hârtie albastră. Dincolo de ferestre se simțea ziua de vară, strălucirea amețitoare a soarelui, lumina aceea fierbinte oprită în hârtia geamului. Undeva la vecini se auzea un ferăstrău tăind lemne, iar pe pragul ușii de la bucătărie, care dădea în curte, fratele mai mare cânta din muzicuță. Se întorsese de la râu, părul și muzicuța erau ude, în muzicuță intrase apă, și sunetele care ieșeau din ea nu erau tocmai armonioase. La un moment dat, ferăstrăul tăcu. Atunci rămaseră doar cântecul muzicuței și căldura de afară.

După ce ascultă toate astea, băiatul coborî din pat și se duse la ușă, cu intenția să iasă afară. Ușa era însă încuiată și-i era frică să bată să-și cheme fratele să-i ajute. Mai era încă o ușă în partea cealaltă a odăii, pe care el niciodată n-o deschisese. Clanța era prea sus. Înălțimea lui, de copil de trei ani, nu-i permitea să ajungă la ea. Aduse un scaun, se urcă pe el și deschise ușa. Odaia în care intră n-avea mai mult de doi metri, o odaie strâmtă, cu pereții albi. Din mijlocul odăii urca o scară de lemn – era scara de la pod. Ușa de la pod era trasă pe jumătate, și în cămaruța întunecoasă o fâșie de lumină cădea de-a lungul scărilor. Inima băiatului începu deodată să bată, de parcă ar fi vrut să iasă din piept. O bucurie și o frică ciudată îi umplură sufletul.

Băiatul fu cuprins de dorința să urce scările acelea de lemn, să ajungă la deschizătura puternic luminată a ușii, să urce-n pod. E drept că treptele erau prea îndepărtate unele de altele, scara era cam veche și scârțâia, chiar sub pașii lui nu tocmai grei, totuși reuși să ajungă până la ușa podului. Cu chiu, cu vai, se strecură prin deschizătura destul de strâmtă a ușii și, în sfârșit, ajunse în pod. Aceasta era o lume nouă, și inima îi bătea să se spargă.

Podul era plin de geamantane vechi în care erau cărți cu coperte groase de carton negru, cărți pe jumătate roase de șoareci. Mai erau în pod o pereche de pantofi fără tocuri, două roți de bicicletă fără spițe, un sac cu pânza roasă și mâncată de șoareci, o icoană cu o sfântă cu inima roșie scoasă din piept și cioburile unei oglinzi sparte.

La capătul podului însă, era o ușă care dădea într-un balconaș. Cineva care ar fi privit de afară ar fi crezut că acolo e o mansardă.

Băiatul se apropie de ușă, o deschise și se trezi undeva aproape de cer. Jos se vedeau casele cu acoperișurile roșii, iar departe – câmpiile și râul. Iar acolo departe sunt munții, dar el e mai mare ca munții, el e mai mare decât casele, el e uriaș. Pământul e și el acum pe mărimea înălțimii lui. Se vede că, pe măsură ce te urci mai sus, pământul e nesfârșit de mare. Și pentru că nu mai era nicio scară pe care să se urce, să se urce, pentru ca sub el să crească pământul, copilul dori să zboare.

Apoi i se păru din nou că e destul să întindă o mână ca să mângâie soarele.

Sorin Titel, Zborul

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *ciudată*, *era*. **4 puncte**
2. Menționează rolul cratimei din secvența *să urce-n pod*. **4 puncte**
3. Explică modul de formare a cuvintelor subliniate din secvențele: *lumina aceea fierbinte oprită în hârtia geamului*; *o ușă care dădea într-un balconaș*. **4 puncte**
4. Transcrie două cuvinte care conțin diftong din secvența: *Podul era plin de geamantane vechi în care erau cărți cu coperte groase de carton negru, cărți pe jumătate roase de șoareci*. **4 puncte**
5. Formulează, în câte un enunț, două idei principale/secundare din textul dat. **4 puncte**
6. Precizează, într-un enunț, motivul pentru care sunetele produse de muzicuță nu erau tocmai armonioase. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de minimum 150 de cuvinte, în care să motivezi apartenența la genul epic a textului dat. 16 puncte

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi două trăsături ale genului epic;
- să prezinți detaliat două trăsături ale genului epic, valorificând textul dat;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul minim de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea

36 de puncte

Citește următorul text:

Drumul lui Traian Vuia către succes a fost pavat cu piedici. Mai întâi nu a avut suficienți bani pentru a face facultatea, apoi nu și-a permis construcția primului aparat de zbor. Cu toate acestea, la 18 martie 1906, el a realizat primul zbor cu un aparat autopropulsat din lume (fără catapulte sau alte mijloace exterioare), un aparat mai greu decât aerul.

Traian Vuia s-a născut în 1872, în satul Surducu Mic (parte a fostei comune Bujoru, astăzi Traian Vuia, județul Timiș), tatăl lui fiind preot. Cu o minte strălucită, viitorul prim-aviator a avut bani pentru a urma doar un an la Facultatea Politehnică din Budapesta, dar asta nu a reușit să-i omoare visul care avea să-i aducă înălțime în aviația mondială.

După ce a fost nevoit să renunțe la cursurile de seară, secția mecanică, din cauza lipsei de bani, vizionarul Vuia se înscrie la Drept și își va practica meseria în câteva birouri de avocatură din Banat pentru a-și putea asigura mijloacele de trai.

Astfel, traseul marelui inventator român este deviat de la adevăratele lui aspirații și aptitudini o mare parte din perioada de studenție. [...]

La scurt timp, aflat în Lugoj, localitatea unde încerca să-și construiască aparatul de zbor pe care-l numește „aeroplan-automobil”, hotărăște că numai capitala Franței, centrul pionieratului în aviație, i-ar putea oferi o soluție. Văzând o șansă de finanțare, Vuia decide să plece în iulie 1902 la Paris.

după Ionuț Cristian Ungureanu,

Viața unui geniu: Traian Vuia, avocatul care nu a renunțat la visul său adevărat – zborul,
www.historia.ro

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:

- anul în care Traian Vuia realizează primul zbor cu un aparat autopropulsat;
- județul în care s-a născut Traian Vuia.

4 puncte

2. Scrie sursa și titlul articolului din care este extras textul dat.

4 puncte

3. Menționează modul și timpul verbelor subliniate în textul dat.

4 puncte

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, menționând partea de vorbire prin care se exprimă: traseul marelui inventator român este deviat de la adevăratele lui aspirații și aptitudini.

4 puncte

5. Transcrie, din fraza următoare, propoziția principală și propoziția subordonată, precizând felul acestora: Văzând o șansă de finanțare, Vuia decide să plece în iulie 1902 la Paris.

4 puncte

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *unde*.

4 puncte

B. Redactează o narațiune de 150 – 300 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare petrecută în timpul unei activități preferate. 12 puncte

În compunerea ta, trebuie:

- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a faptelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecti precizarea privind numărul de cuvinte.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Vei primi 14 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției – 2 puncte; coerența textului – 2 puncte; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2 puncte; respectarea normelor de ortografie – 3 puncte; respectarea normelor de punctuație – 3 puncte; așezarea corectă a textului în pagină – 1 punct; lizibilitatea – 1 punct).